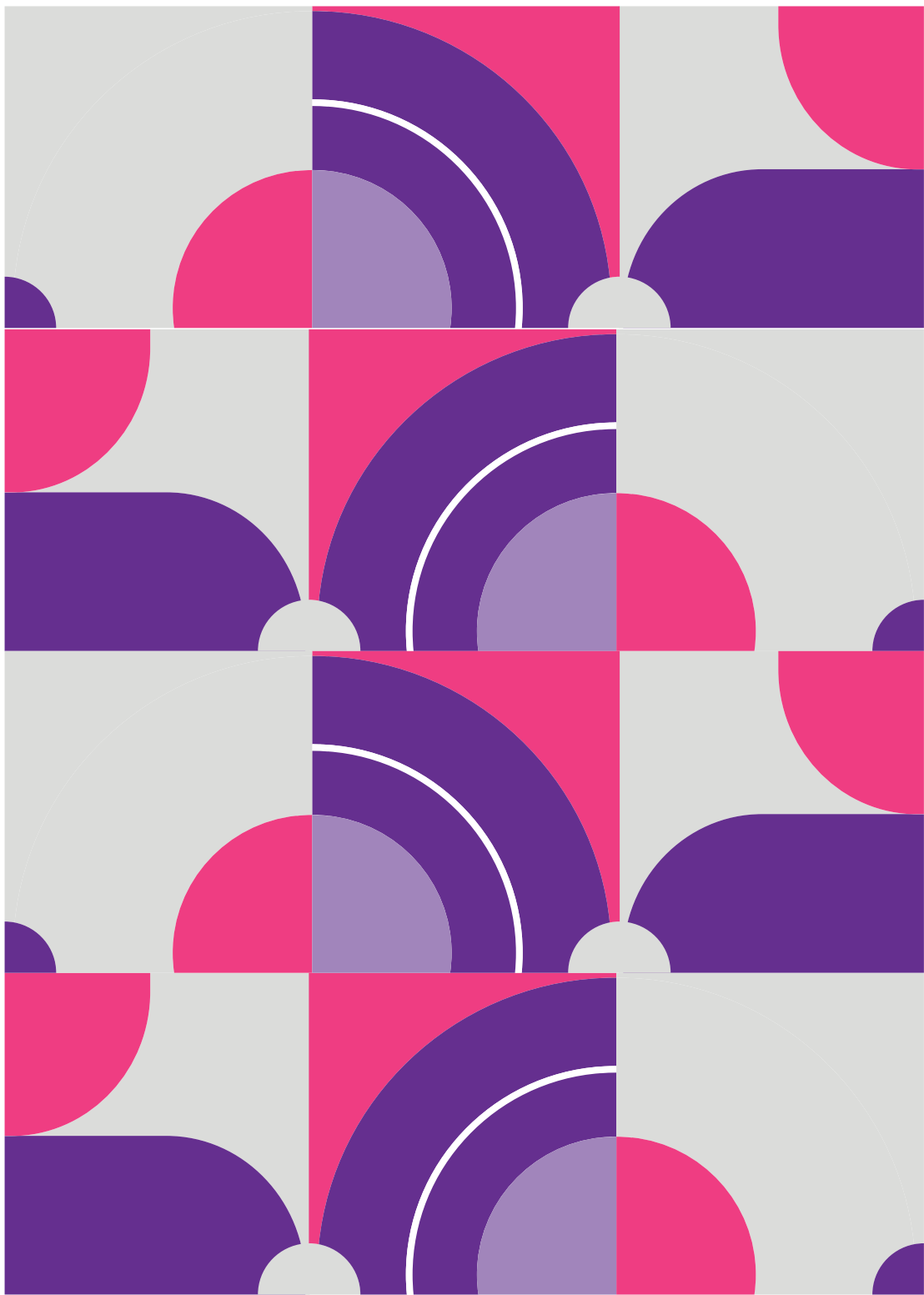

N'ëpi

**jango rga ts'as'üji ñe ra dyätäji ye chu'u yo
kja pölítica ye nzhixu pork'a
nzhixuji kja Instituto Electoral del Estado
de México.**

Mbara ye nzhixu ngek'ua ra mbaraji yo in Derechoji kja
pölítica-electoral a Ts'ib'onro.

N'ëpi jango rga ts'as'üji ñe ra dyätäji ye chu'u yo kjapüji kja política ye nzhixu pork'a nzhixuji kja Instituto Electoral del Estado de México.

Yo kis'iba

1.	Jeko be dyätr'äji nú n'epji	5
2.	¿Jeko ne'e ra mama nú VPG?	5
3.	Jango rga dyätä ñe rga kura nú VPG	8
4.	Nukja IEEM ri tendobojme nrenxe ye nzhumü	9
4.1	K'o n mbongunäte nú Secretaría Ejecutiva	10
4.1.1	Nú jango ät'äji nrenxe ye nte'e	10
4.1.2	Subdirección de Quejas y Denuncias de la Secretaría Ejecutiva	10
4.2	Contraloría General	11
5.	¿Jango ga dyätäji ye nzhumü kja IEEM?	12
6.	jango rga pë'jigjme ngek'ua ra pjöxk'üjme k'o rge jyonk'üge?	12
7.	Pjöxte, trjütr'ü e xütr'ü ñe xipji jango jango ga kja'a k'a ra tsja'a ye n'ange kjapüji na s'o'o	13
7.1	¿Jango rge chu'u pjöxte, ra nrütr'üjii in xütr'ü ñ era xits'iji jango ga kja'a k'a re tsja'a?	13
7.1.1	Nreze nukja Unidad de Género	13
7.1.2	Nú jango ra Dyätäzeje nú VPG	13
7.1.3	In red ye Candidata ñe in Red ye nzhixu yo o Juajnüji	14
7.2	Nú Unidad de Género ma je ga ñe'e ga kjanu	14
7.3	¿Jeko ma tr'önü ri kjajme?	15
7.4	¿Jeko ra tsjapk'üji k'o in chju'ü k'o ötr'k'üji?	15
7.5	¿Jeko ra tsja'a nú Unidad de Género ngek'ua ra mböxk'ü?	15
7.6	¿Jango ga kja'a k'a pjöxte k'a unü un Unidad de Género?	16
7.6.1	Ra nuji ñ era mbös'üji k'o ne jyod'ü ye nte'e	16
7.6.2	Ra xipjiji jango ga kja'a k'a ra tsjaji nukja pale	16
7.6.3	Ra nräjä ga manu ne jyod'üji	16
8.	PES	17
8.1	Jango rga mb rüji ñe jango rga ts'as'üji	22
8.2	Pjormato nú otr'ü ne dyüs'üji	23
9.	Jango rga tsjaji ngek'ua ra pëpjiji na jo'o ñe ra dyedyiji na jo'o ye pjöxte kja Contraloría.	23
	K'o xu dyaja Skuama un kis'i k'e ts'ijña Jange o tsjaji tr'önü	24

N'ëpi jango rga ts'as'üji ñe ra dyätäji ye chu'u yo kja püji kja política ye nzhixu pork'a nzhixuji kja Instituto Electoral del Estado de México.

1. H'o ne'e ra tsja'a nú n'epi

Ra ngeje na xatr'a k'a ra mbös'ü yo otr'ü candidata, yo a gi candidata, yo ne'e jeko ra mbëzhi, yo mama jeko ma partido ne möji o jeko nre ma nrixu k'a a gi jeko pjëzhi k'a a ñ'es'ëji k'a kja'a k'o in Derecho político-electoral a Ts'ib'onro ngek'ua ra mbarā ñe ra tsjapü ngenra ye xatr'a yo unü nú Instituto Electoral del Estado de México (IEEM) k'o pës'i ngek'ua ra ts'as'ü ñ era dyätä ye chu'u yo kja'püji ye nzhixu kja política pork'a nzhixuji (VPG).

2. Jeko dye'e un VPG?

Nú VPG ngeje nrenxe k'o na s'o'o, k'o kja'a, k'o dya kja'a ñe n'a s'ok'o kja'pü yo dyaja, dya ra jyetspi, ra ch'otr'b'ü o dya ra bale yo in Derecho político-electoral k'a na nrixu pork'a nrixu, nzi ga kja'a, ma:

- Zopjü na nrixu pork'a nrixu.
- Ra tsjapü k'o me na s'o'o ye nzhixu, nzi ga kja'a ma mazi karā e nzhixu k'ere e b'ëzo.
- Ra d'asb'ü ye nzhixu, ra tsjapü ko mazi na s'o'o o ra tsjapü ra tsja'á k'o mazi na s'ezhi mbara ye nzhixu.

Mbeñe k'a a nre'e yo in derecho político-electoral b'üb'ü:

- Votar.
- K'a ra votats'üji ma gi ne'e jeko re pjëzhi.
- Ra pjormaji ye organización o ye asociación ngek'ua ra participaboji kja yo kjai kja jñiñi.
- Re jñus'ü in chju'u kja na partido.
- Re chujnü ko na arkate electoral.
- Re tsja'a k'o in b'ëpji ma ra jñuxk'üji jeko re pjëzhi.

Nú mëpji kja política ye nzhixu k'a nan jo'o rga tsja'a ne jyod'ü ngek'ua ra zürü k'a ra chjëjui jango mamaji jango ga kja'a k'a ra tsjaji. Ngek'ua, ra ts'as'üji ñe ra dyätäji k'a VPG, nú IEEM ra nu'u jango ga kja'a nziga na nrixu, ñe nro ra mbörüji na jo'o ye nte'e yo mazi ne jyod'ü nreze ye kjë'e yo a kjogü (nziga kja'a, kjo ngeji yo me jñiñi, kjo södyeji o dya sö'o ra ñ'ünüji, kjo me africaji o menzumüji kja ne munrojna LGBTTTIQ+).

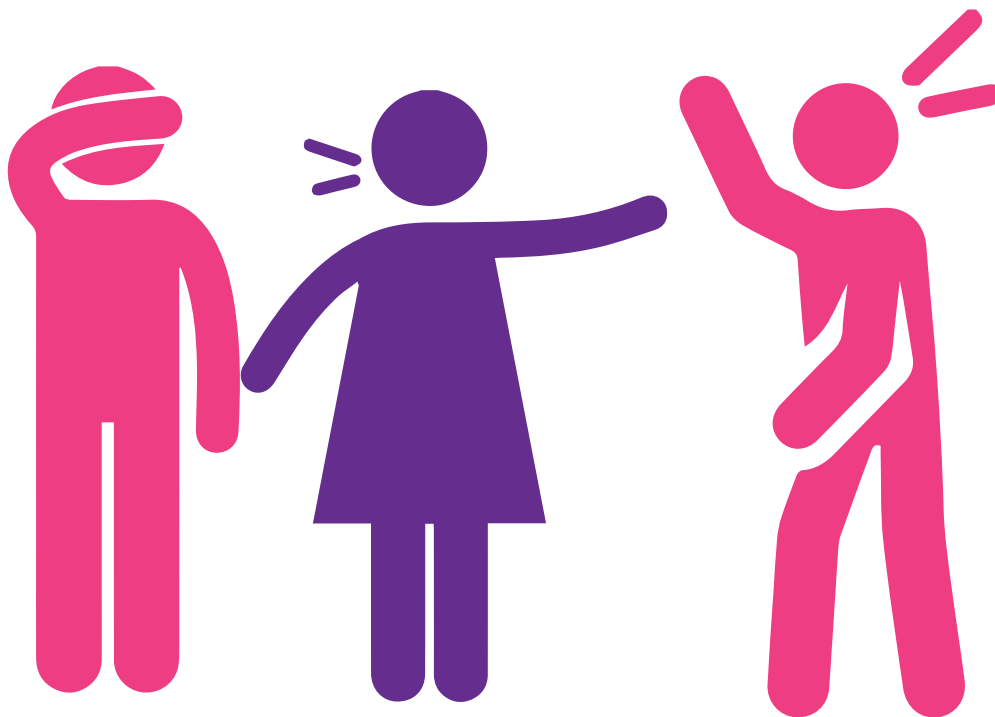

Fuente: Elaboración propia

N'ëpi jango rga ts'as'üji ñe ra dyätäji ye chu'u yo kja'püji kja política ye nzhixu pork'a nzhixuji kja Instituto Electoral del Estado de México.

Nú VPG sö'ö ra tsja'a ko na b'ëpji (k'a ra tsja'a), (ma dya ra tsja'a k'o toka ra tsja'a, nzi ga kja'a, ma dya ra nrütüji ye nte'e yo jeko önüji); ñe ma ra jjestjoji o dya ra ñanaji ye nte'e yo kja'püji na s'o'o.

Fuente: Elaboración propia

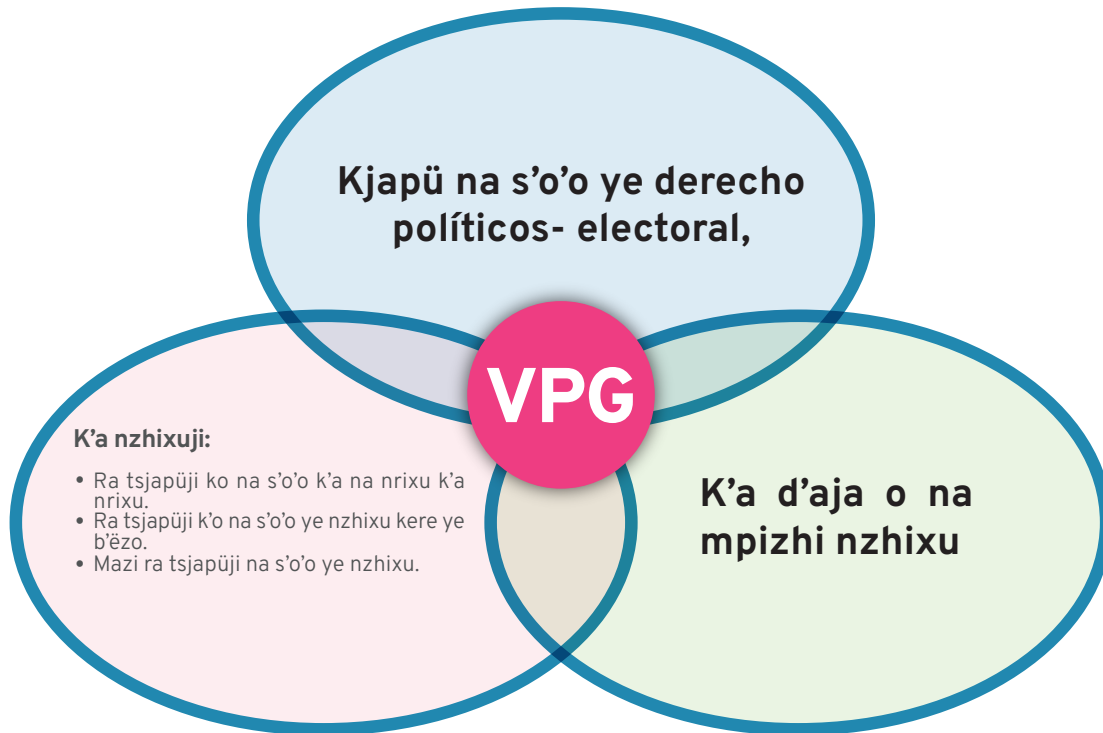
Sö'ö ra tsja'püji k'o na s'o'o k'a na nrixu, o na mpizhi e nzhixu; sö'ö ra tsjaji nukja mbo'o in nzumüji o nukja in m'ëpji.

Sö'ö ra ngeje un VPG z ori ngeje ma dya ri ne'e ra tsjaji, jero ra tsja'püji na s'o'o yo in Derecho políticos-electorales ye nzhixu; dya ra jyeziji ra tsjaji k'a in m'ëpji ma jeko ya mbezhiji; dya ra unüji nrenxe k'o ne jyod'ü ngek'ua ra mamaji jango ga kja'a k'o ra tsjaji; jiya k'a tr'opjü k'a pës'iji derecho ngextrjo k'a jetspiji ra nrörü ngek'ua ra pëpji, jek'e kja radio ñe kja televisión, ñe k'o n'año.

Nú VPG Sö'ö ra mama ye arkate federal, estatal ñe ye municipal, yo otr'ü a xoñi kja b'ëpji, yo numi mbëpjiyo ne möji k'a na partido político, yo mbëpolitiko, yo pjotr'ü k'o ts'a'a.

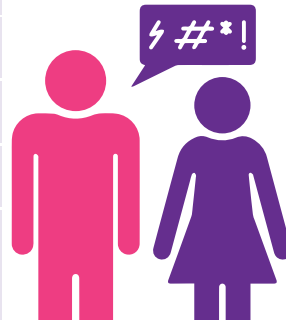

Ne nguarü, nú VPGpës'i ye xatr'ajya:

- Ra tsjapüji ra jyeziji in m'ëpji k'a na kandidatura o k'a puesto k'a be juajnüji o ñ'es'eji, k'a dya ra ñ'ets'e k'o tsja'a
- Ra tsjapüji ra tsjaji b'ëpji k'o dya toka ra tsjaji jango ga kja'a k'a puesto k'a pës'iji.

- Dya ra xopjiji k'e jña'a k'o pës'iji derecho.
- Ra distrobuiboji e s'ojña k'o xokü un nrixu o k'o kjapü na s'o'o.
- Ma dya kjapüji nguenra ye propuesta politika k'a dya säjäji ye nte'e.
- Jeziji k'a ra tsjapüji k'o na s'o'o ko ye jña'a yo jange äräji.
- Ra pjötr'b'üji in jmicha, in jña'a o k'o patrpaji ye jeko ne'e ra mbezhi ngek'ua ra tsjapüji na s'o'o o ra tsjapüji dya ra ngejme na jo'o k'a in mëpji kja politika.

N'ëpi jango rga ts'as'üji ñe ra dyätäji ye chu'u yo kjapüji kja política ye nzhixu pork'a nzhixuji kja Instituto Electoral del Estado de México.

- Ra tsjapüji k'o na s'o'o nrenxe k'o ra s'otr'b'ü in Derecho político-electoral.
- Ra xipjiji jña'a k'o dya ga kjuana ngek'ua dya ra participabo kja b'ëpji politika.¹

3. K'o rge dyätä ye nte'e ñe rge wënych'i nú VPG

Nú VPG s'ö'ö radyätä nreze k'o jñi'i maneranziga kja'a: kja electoral, administrativa o kja penal. Je ga kjanujya, si nzi rga kja'a k'o ne jyod'ü ra s'ö'ö ra tsjaji k'o ne jyod'ü, jango ga xits'ijme a xoñi.

Kja b'ëpji electoral s'ö'ö ra janraji nú VPG k'o yeje manera: nzi ga kja'a ma ra tsjapü k'o na so'o nú leye electoral y/o nzi ga kja'a k'a ra tsjapüji na s'o'o k'o in Derecho Político-electoral.

K'a otr'ü mëpji ra tsjaji s'ö'ö ra mbürü ko nú Procedimiento Especial Sancionador (PES); k'a na yeje s'ö'ö ra mbürü ko nú Jucio ngek'ua ra mbörüji ye Derechos electorales de la Ciudadanía (JDC).

¹ Ts'ijña 27 ch'äkä, nrejña VIII, XII, XVIII, XXX, XXIII, XXVI, VI, VII y XXVIII de la Ley de Acceso de las Mujeres a una Vida Libre de Violencia del Estado de México. <https://legislacion.edomex.gob.mx/sites/legislacion.edomex.gob.mx/files/files/pdf/ley/vig/leyvig139.pdf>

Ma kja'a k'o na s'o'o k'a na nte'e k'a pëpji kja arkate, kja'a k'o na so'o pork'a jus'ü a xoñi, sö'ö ra mamaji k'a na s'o'o k'o kja'a pork'a me kjatrjo pork'a m'ëpji k'a pës'i. Ngek'ua nú Contraloría nejme k'o o tsja'a. Ma ra chötr'üji k'o na s'o'o k'o tsja'a k'a mbëpji, nú el Tribunal de Justicia Administrativa del Estado de México ra wëñch'i ngek'ua ra ngotr'ü k'o na s'o'o k'o o tsja'a.²

Ne nguarü nú VPG ximi ngeje na nrumü.

Jango rge dyätäji:	K'o na s'o'o k'o ra tsjapüji	K'o rge tsjaji
Electoral	K'o ra ts'a'a o k'o ra s'otr'ü ye chjurü electoral	Procedimiento Especial Sancionador (PES)
	ra tsjapüji na s'o'o ye derecho político ñe ye electoral.	Juicio para la Protección de los Derechos político-electorales de la Ciudadanía (JDC)
Administrativa	K'o na s'o'o o k'o ra ngotr'üji: K'a ra tsja'a k'o na so'o (k'a etke ñe'e ra tsja'a k'o na s'o'o).	K'o rge tsjaji: Ra tsjapüji ra jokü k'o o ch'otr'ü.
Penal	nrumü	Jango rge tsjapüji ra ngotr'ü k'o o tsja'a.

4. Kja ne IEEM ri ätäjme ye nzhumü

A bo'o kja IEEM ri k'as'üjme ñe ri ätäjme nú VPG ko k'o yeje mbongumü k'o b'üb'ü kja Secretaría Ejecutiva (Unidad de Género y Subdirección de Quejas y Denuncias), o ko nuk'a Contraloría General.

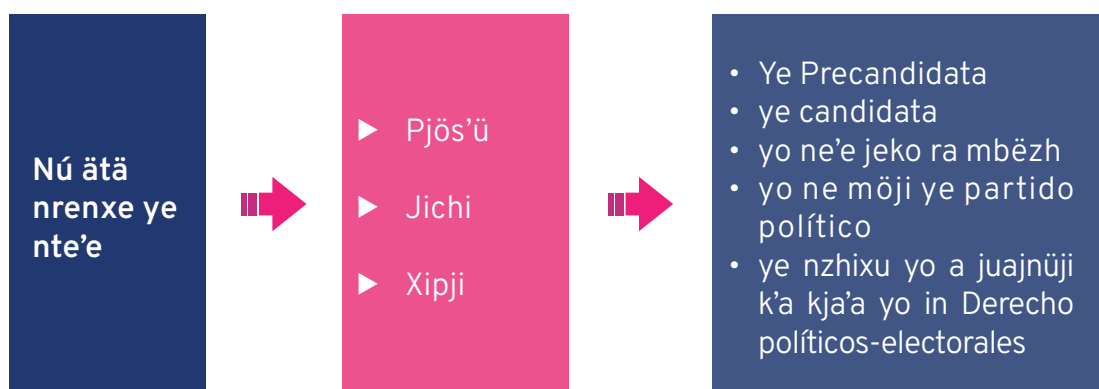
² Ts'ijña 14 kja ne Ley de Responsabilidades Administrativas del Estado de México y Municipios.

4.1 K'o ëdyi kja mbongumü nukja Áreas Secretaría Ejecutiva

4.1.1 Mbongumü k'a tendibo nrenxe ye nte'e

Pjös'ü, jichi ñe xipji jango ga kja'a nrenxe k'o ne jyod'ü ra mbarā ngek'ua ra tsja'a k'o ne jyod'ü ma kja'püji na s'o'o ye precandidata, ye candidata, yo ne'e jeko ra mbëzhi, yo ne möji ye partido político, ye nzhixu yo a juajnüji k'a kja'a yo in Derecho políticos-electorales o ra mama k'a kja'püji k'o na s'o'o k'o mama nú VPG.³

4.1.2 Mbongumü jango pa Mapjüji ñe kötr'üji yo kja'a na s'o'o nukja Secretaría Ejecutiva

K'o kja'a nú PES (k'o otr'ü kjaji).⁴

Ximi ënbi ñe jusb'ü k'o kja'a ye nte'e yo a päte yo a wënych'iji, kja judicial o kja administrativamente, k'a o tsja'a k'o na s'o'o k'o mama k'a VPG.⁵

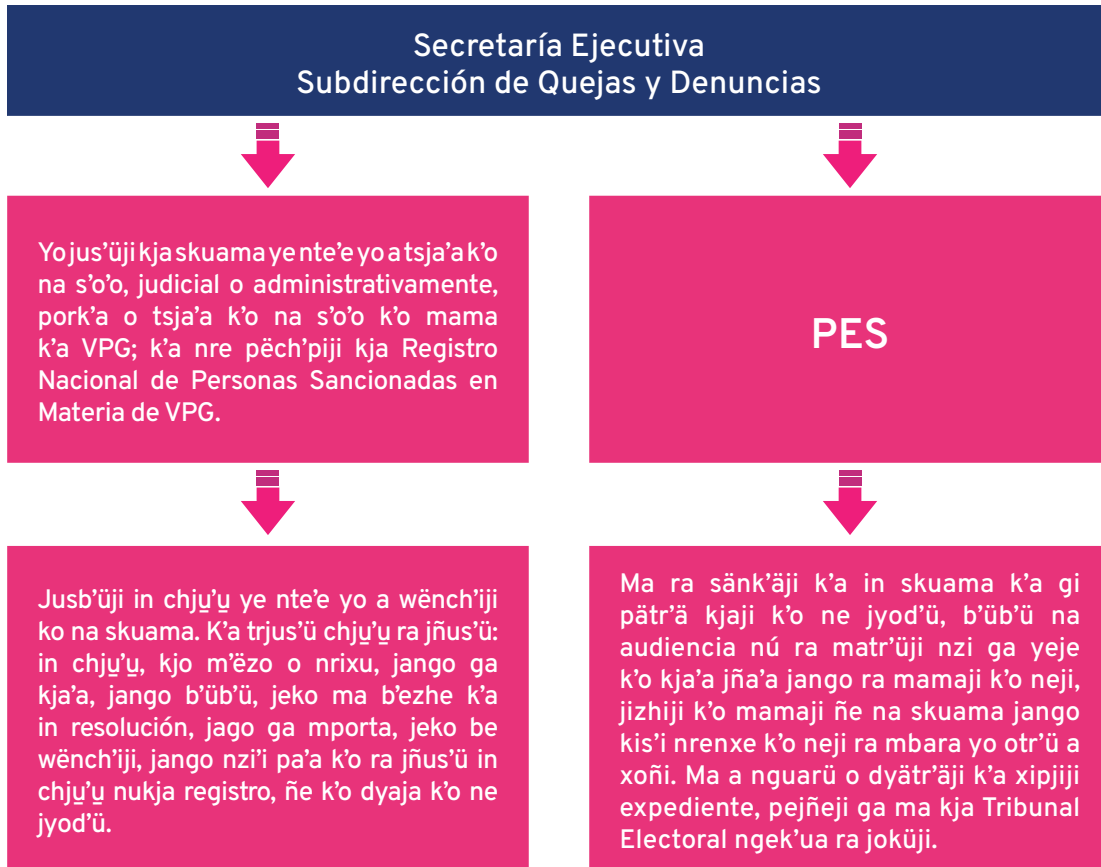
K'a skuamak'a je jus'ü kja sitio web del IEEM: <https://portal.ieem.org.mx/2023/anexo%2028-Actualizaci%C3%B3n%2026%2010%202023.pdf> ñe ximi pênpê jña'a k'a Registro Nacional un b'üb'ü ye Nte'e Personas yo a Wënych'iji kja Materia de Violencia Política yo kja'püji ye Nzhixu pork'a Nzhixuji o k'a ngeje in m'ëpji nú INE. Ngek'ua ra chätr'üji nujua kja catalogo k'a nte'e k'a o mbës'i nú s'okü ra wënych'iji ko nú xipji sentencia firme ñe a rge mamaji ra jñusb'üji in chjujnu.⁶

³ 201 Ter del Código Electoral del Estado de México (CEEM)..

⁴ Ts'ijña 473 Quater del CEEM.

⁵ Ts'ijña 196, nrejña XXXVII del CEEM.

⁶ Ts'ijña 14 de los Lineamientos para la integración, funcionamiento, actualización y conservación del Registro Nacional de Personas Sancionadas en Materia de Violencia Política contra las Mujeres en Razón de Género..

Ye nte'e yo pëpjiynu nra ra zoküji na jo'o ñ era dyätr'k'äjikjo gi nxixu o gi m'ëzo. Nú tendibo nrenxe ye nte'e, nra ra jits'iji.

4.2 Nú Contraloría General

Nú VPG s'ö'ö rambëzhi k'a me na s'o'o a mbo'o nukja b'ëpji k'a nejme ye Contraloría ñe tramitaboji, jango ga mama k'o kis'i kja Ley General de Responsabilidades Administrativas, nú Ley de Responsabilidades Administrativas del Estado de México y Municipios. Ma denunciaboji k'a na nte'e kja IEEM, la Contraloría General seguirá el procedimiento y en su caso, lo remite al Tribunal de Justicia Administrativa del Estado de México, ngek'ua ra mamaji kjo ra zopjüji o ra wëñch'iji.

Nú contralorá General

Jango rga tsjaji in m'ëpjiji kja mbo'o in m'ëpjiji.

5. ¿Jango ga dyätäji ye nzhumü kja IEEM?

Tendiboji k'o jñi'i:

Jango ga tendibo un VPG a mbo'o kja IEEM		
	K'a otr'ü a xoñi	Bëpji
1	Jango tendiboji nrenxe ye nte'e	Pjöxte, xipjiji ñe jichiji nrenxe ye nte'e yo kja'püji na s'o'o
2	Subdirección de Quejas y Denuncias	Ye tramite kja PES
3	Nú Contraloría General	Ye trámite jango ga tsjaji k'a m'ëpji kja mbongumü

6. ¿Jango rga kjagojme ngek'a rga pjöxk'üjme?

Nú tendibo nrenxe ye nte'e ra xits'i jango rge tsjapüji jango ga kja'a k'a in nzhumü, nzi ga kja'a un b'üb'ü ñe nrenxe ye mbongumü yo sö'o re chätr'ä, jango nra re chätr'ä. Nzi ga kja'a k'o otr'ü:

- Ra pëpjigojme mbara nrenxe ye nte'e, dyok'o ra juajnügojme..
- Ra mamagojme in jña'a na jo'o ñe dya s'ezhi.

- Dya ra kjak'ujme tr'önü k'e jña'a k'o re mamage, dya re jyezi k'a re mama ñ era tsjak'ü k'o me na s'o'o.
- Ra respetaboji in derecho nrenxe ye nte'e ngek'ua ra dyätäji, ra jizhiji k'o pjös'ü k'o mamaji ñe ra tsjaji k'e skuama kja arkate un sjogü
- Ra pjötr'k'ujme in chju'u ñe dyok'o ra xipjijme.
- Ra tēpijme ma dya ngeje k'a tendibo nrenxe ye nte'e.

Sö'o re penkejme k'o in jña'a ko na encuesta k'a mama na jo'o k'a m'ēpji ko nú Centro de Atención por VPG.

7. Pjöxte, jichiji ñe pjös'üji ye nte'e yo kjaüpüji na s'o'o.

7.1 ¿Jango rge recibido pjöxte, jichi ñe rge xipjiji?

Re mats'e o re chäjä na nte'e k'a gi pēs'b'i confianza sö'o ra nrätr'äji nukja Unidad de Género mbar ara dyörüji ye pjöxte, ko nú ye ñ'iji:

7.1.1 Re mats'e nukja Unidad de Género

Nú b'üb'ü	Paseo Tollocan No. 944, Col. Santa Ana Tlapaltitlán, C.P. 50160, Toluca, Estado de México. Planta baja, a la izquierda, a un costado del lactario
Telépjono	722 275 73 00, extensiones 8458, 7018 y 7019
Dirección de correo electrónico	unidad.genero@ieem.org.mx

7.1.2 Nukja Centro de Atención por Violencia Política yo kjaüpüji ye Nzhixu kja Razón de Género

Teléfono	722 275 73 01
Whatsapp	722 510 51 74
Nú enlace	https://gestion.ieem.org.mx/coeGenero/coeGenero/externa/frmRegistroConsulta.jsp

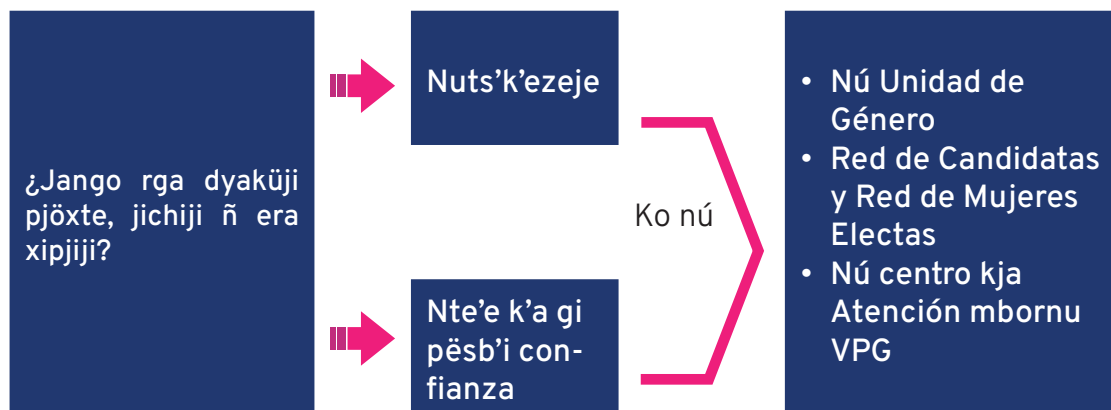
7.1.3 Red de Candidatas y Red de Mujeres Electas

Ma gi jñus'ü in chju'ü k'a gi ne'e re pjëzhi candidata k'a re pjëzhi regidora, síndica, presidenta municipal, diputada kja nivel local o gobernadora, o ma a gi chojō ñe gi kupa na cargo kja elección popular kja jñiñi.

 RED DE CANDIDATAS amcee ESTADO DE MÉXICO	Teléfono	722 828 2917
 RED DE MUJERES ELECTAS amcee ESTADO DE MÉXICO	Enlace	https://www.ieem.org.mx/UCTIGEVP/violencia_politica/redes.html

7.2 Nú Unidad de Género ma je ga ñe'e ga kjanu

B'üma ra äräji k'a na mbongumü, jñiñi o nte'e, k'a gi jod'ü k'a ra dyätr'k'äji. Numa ga kjanu ra matr'k'üjme ngek'ua ra xits'ijme, ra jits'ijme o ra tēpiji, gag i ne'e ga kjanu, jero ma ri kank'ajme nrenxe k'o in chju'ü (k'o ri b'örü nrenxe).

7.3 ¿Jeko ma dato k'o ra önüjme?

Ngek'ua ra d'ak'üjme pjöxte, jichiji ñe xipjiji, nú Unidad de Género ra dyönk'üj ye ch'önüji

- Trju'u.
- K'o na jo'o. Nzi ga kja'a, ma gi precandidata, o gi candidata, o gi ne'e re pjëzhi, o a gi tsjejme.
- Tsjë'ë.
- Kjo nrixu o m'ëzo.
- Nguxörü.
- Nzumü.
- Telepjono.
- In Correo.
- Jinga neji k'a ra jichiji.

7.4 ¿Jeko ra tsjapk'üji k'o in chju'u?

K'o in chju'u ñe nrenxe k'e jña'a k'o gi xits'ijme ra pjörüjme ñe ra kob'üjme mar ge jyod'ü, ngek'ua dyok'o ra mbarak'o neri na nte'e o na institución k'o ra otr'ü ra xitsijme.

7.5 ¿Jeko ra tsja'a nú Unidad de Género ma ra dyätr'k'ä?

Ye nte'e yo pëpjijnu te dyätr'k'ä na jo'o ñe dya ra zopk'ü ñe dya ra xits'i ni s'okü.

Nzi ga na nranjme k'a ri tendibots'üjme o ma ra xits'ijme jango ga ma'a k'a in nrumü. K'e skuama k'o rge jmutüji k' k'a in nrumügeji ra ngatr'aji k'a na expediente k'a ra pës'ijme kja Unidad de Género.

7.6 ¿Jango ga kja'a k'a pjöxte k'a unü nú Unidad de Género?

Ra unüji pjöxte k'o jango nzi nte'e ñe ra dyätäji k'o söji kja in in ñiji; ximi ra xipjiji jango ga kja'a k'a ra tsjaji ñe ra mbös'üji kja arkate.

7.6.1 Jango nzi k'o ra dyätäji ñ era nuji k'o söji kja in ñiji ñe kja in müb'üji

Ma rge jyod'ü, ra jod'üjme k'a na jo'o rga zö'ö ye nte'e, nuja ngeje, k'a ra jeb'iji k'a mbokue ye nte'e ñe ra ts'as'üji k'e nziyeme k'o ra zoji ko nujo. Ga kjanu re nzhogü nu na jo'o rge sö'ö, nuk'o ra jyets'k'i re zonü na jo'o k'o gi kja'a ngek'ua re ts'as'ü k'o dya ra jyets'k'i re pëpji na jo'o pama pama.

Ra d'ak'üjme xatr'a k'o rge mama kjo na jo'o o iyo k'o ra ts'a'a ma dya o tsjaji k'o o xopjiji ye nte'e ñe ra pjoxanteji jango rga joküji k'o o s'otr'ü ngek'ua ra ts'ab'üji a xoñik'o. Nrezedyajnu re mama kjo gi ne'e re sígidots'üjme ñe ra sigido ra matr'k'üjme.

Ximi ra täk'äjme ga ma'a nú ne jyonk'ü ma gi ne'e re pjürü na dyäte k'a ra jok'üts'u k'o kjak'ü na s'o'o kja in müb'ü o jango ge sö'ö ma gi kijijñi k'o na s'ö'ö, k'o dya pës'i ne Unidad de Génerojna.

7.6.2 Xipjiji ñe y pjös'üji kja arkate

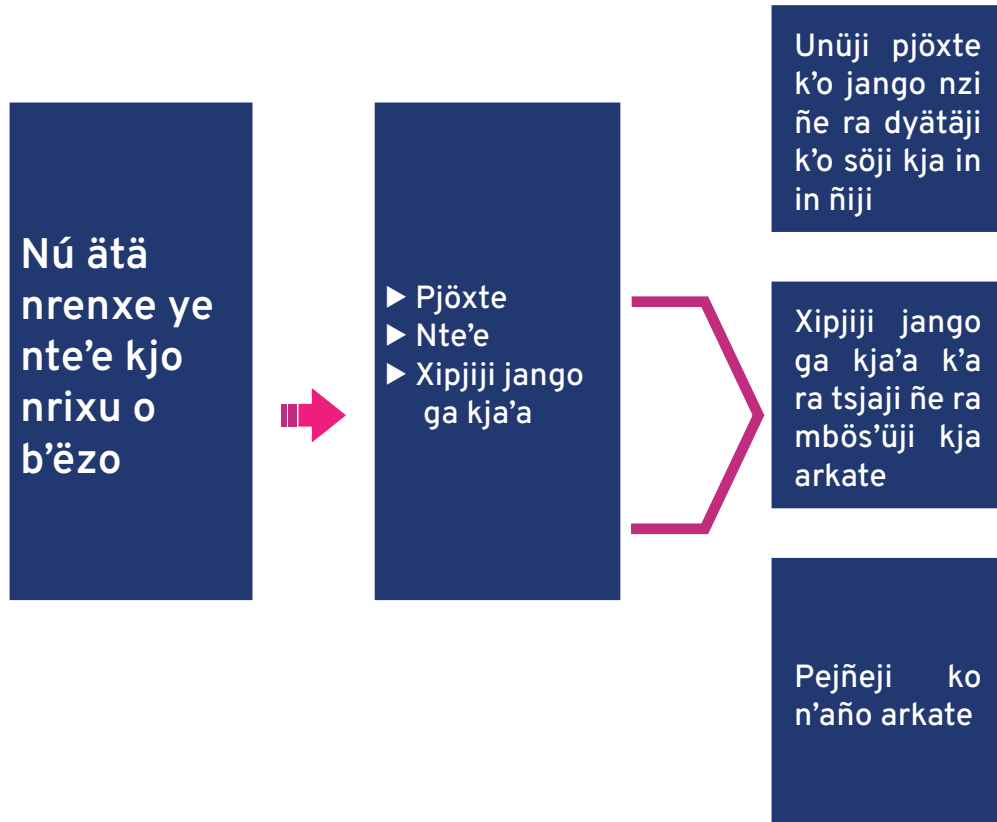
Nú jango ra xipjiji jango ga kja'a k'a ra ts'a'a ra jizhiji k'o na s'o'o k'o b'üb'ü kja VPG, ra xits'iji nrenxe k'o re tsja'a ñe ri sö'ö k'o in derecho, k'e arkate k'o trendibo ne chujna ñe k'e arkate k'o pjöxk'ü, ngek'ua re mamage ja ngedyak'o re chëpige.

Nreze ma re mama jangi gua kja'a k'o gi tsjogü, ra xits'iji jango ga kja'a k'o re tsja'a jango nedya k'a in nrumü. Ri negojme ra tendibots'üjme na jo'o, nra re dyönüge ma gi nege o mar ge jyonk'ü. Nre ximi ri pës'ijme pjormato ñe k'o ra xits'ijme jango ga kja'a k'o ra s'ö'ö re dyönüge ngek'ua re pjendiboge na jo'o.

7.6.3 Nú ra mbejñeji

Ma dya ri pës'ijme k'o ne jyonk'ü, jango ya gua mamajme, ra penk'ejme ko n'año mbongumü k'a ra mböxk'ü, ra xits'i jango ga kja'a k'a re tsja'a o ra dyätr'k'ä.

8. PES

Nú Procedimiento Especial Sancionador ngeje da'a in ñ'iji nú VPG k'a ra ma denunciaboji, ma ne jyod'ü ra wënc'h'iji. Ëdyi nrenxe k'e skuma, (kja'a k'o ne jyod'ü) nú Secretaría Ejecutiva del IEEM, ko ne Subdirección de Quejas y Denuncias. Ngejnu Tribunal Electoral del Estado de México (TEEM) k'a nra mama jeko ra ts'a'a (unü na skuama k'a mama k'o ra tsjaji ñe jango gua ngejmeji k'a chu'u).

¿Jeko ra tsja'a nú Subdirección de Quejas y Denuncias ma ra tendibo ye nzhumü?

- Nrenxe k'o ra tsjaji ra nuji kjo ngeje mbara nzhibu o b'ëzo.

N'ëpi jango rga ts'as'üji ñe ra dyätäji ye chu'u yo kja'püji kja política ye nzhibu pork'a nzhibuji kja Instituto Electoral del Estado de México.

- Ra ziji nte'e k'o ri pjëchi ra tsja'a ye b'ëpji, ra jonte ñe ri p̄a nrenxe k'o d'adyo sjörü.
- Ra mbötrjpüji in chju'u ye nte'e, ñe dyok'o ra ngös'üji k'e chju'u k'o a unüji angezeji.
- Nra ra participabo ñe ra capacitabo ñ era xörü k'o dyaja b'ëpji k'o ra jichiji ñe k'o xi dyaja k'o ra m̄arā k'o ra unü nú Unidad de Género.

Ma gi ne'e re köxante jango gua tendibots'üji ma gi tsja'ain tramite, sö'ö re tsja'a, nichí nú encuesta satisfactoria nreze nukja Centro de Atención por VPG.

¿Joko ra jizhi un skuama ma kis'i k'o na s'o'o k'o mama nú VPG?

K'a nte'e k'a ra ne'e. Ma ngeje k'a na nte'e k'a me ne jyod'ü, ra ma tsjats'e. Ma ngeje k'a na ngarā nte'e k'a a constituibo kja leyi, nzi ga kja'a, na partido político sö'ö ra tsja'a ko k'a in representante legal.⁷

¿Ja ngema sö'ö ra tsjaji k'a queja o na denuncia ngek'ua ra mbürüji na procedimiento?

K'e pa'a k'a ra ne'e, dya ngextrjo ma tsja'a campaña electoral, ximi sö'ö ra tsja'a ma gi pës'i k'a in kargo.⁸

¿Jange ra ma zogüji nú skuamajna kja IEEM ma o tsjak'üji na s'o'o k'a VPG?

Nú skuama ra ma zogüji kja Oficialía de Partes del IEEM, nujnu ra mbejñe ga ma kja Subdirección de Quejas y Denuncias de la Secretaría Ejecutiva; o nukja jmurü o kja consejo municipal o yo xipjiji distritales. Ma jyo ma ra mbejñe kja n'año órgano k'a recibido, ra mbejñeji un skuama zakü kja Secretaría Ejecutiva ngek'ua ra mbürüji k'a procedimiento.⁹

¿Jeko ri kis'i nú skuama?

- In chju'u k'o in sjönü ñe in yaxüo in huella. Nujya me ne jyod'ü, ma dya ra tsjaji ga kjanu, ra mamaji k'a dya o jizhiji.¹⁰
- In jñiñi nú gi menzumü ngek'ua ra mbenk'ëji jña'a. Ma dya re mama, ye jña'a yo ra mbenk'ëji ra tsjaji kja IEEM, yo xipjiji estrado.¹¹
- Re ñäd'ä, ma ne jyod'ü, re pëch'pi e skuama k'o mama joko ngets'k'e. Nzi ga kja'a, ma n'año nte'e k'a o pätr'k'ä.
- In chju'u k'a nte'e k'a pätrjpä k'a ra otr'ü a xoñits'üge (k'a gi mamage na kjak'ü k'o na s'ö'ö).

⁷ Ts'ijña 6 del Reglamento para la Sustanciación de los Procedimientos Sancionadores del Instituto Electoral del Estado de México (Reglamento del PES).

⁸ Ts'ijña 52, na yeje nreb'ezhe kja Reglamento del PES.

⁹ Ts'ijñas 54, 473 Quater y 483, na nziyo nreb'ezhe kja CEEM.

¹⁰ Ts'ijña 55, numeral 1, otr'ü nreb'ezhe kja Reglamento del PES.

¹¹ Ts'ijña 55, numeral 1, na yeje nreb'ezhe kja Reglamento del PES.

- Ra mama na jo'o nrenxe k'o o tsja'a.
- Ra näd'äji ñ era pech'piji k'e skuama k'o ri jizhi k'o o ts'a k'o ri kajaji; o ma jiyo ra mamaji k'o dya kajaji jero a gi dyörü ñe nro kaja k'a IEEM.
- K'a dyöte skuama k'a mama jeko ra tsjai, ma gi ne'e k'a dya kja ra ts'a'a k'o tsja'a ngek'ua na jo'o rge sö'ö (ma ne jyod'ü re mamak'o).¹²

Ma me na jo'o ga ñ'etse nrenxe k'o mama ñe jiyak'o mama, ye toridá sö'ö ra jokü k'o s'od'ü, ma ri b'üb'ü. Nujya dya ra jyeziji k'a chjêtrjo ye nte'e yo participabo kja procedimiento.¹³

Ma ne jyod'ü nú Subdirección de Quejas ñe Denuncias sö'ö ra mbürüji ra nejmejii ngek'ua ra chötr'üji xi nre'e skuama o jmicha k'o o ts'a'a k'e pa'a k'o ra unüji.¹⁴

¿Jeko ma pruebo sö'ö ra unü?

Nujua kja procedimiento ngextrjo k'a säjäji ye prueba yo xipjiji documental ñe yo xipji técnicas.¹⁵

• Ye prueba documental sö'ö ri ngeje k'o tsjaji a trji'i ko yo dyaja nte'e o nuk'o o tsjats'ë a mbo'o kja in nzumü.

A trji'i: ngeje skuama k'o o unü ye órgano o ye arkate k'a mama kjaji k'o in m'ëpjiji, o yo ejme k'o kjaji a trji'i, nejmeji ñe mamaji kjo na kjuana ye skuama yo jizhiji.

A mbo'o: ngeje nrenxe ye skuama yo dya ra unü k'a na arkate.¹⁶

• K'o xipjiji prueba tecnica ngeje e jmicha ñe k'o ri äräji nzi ga kja'a in ne'e ye nte'e ma ga ñaji. Ma ra jizhij'k'o, ra mamaji jeko neji ra jizhiji, ra jizhiji k'a nte'e, jange o ts'a'a k'o jizhiji ñe jango gua ts'a'a ñe ra unüji k'e xatr'a k'o ne jyod'ü ngek'ya ra nuji.¹⁷

¿Jango nzi pa'a k'o ra teb'ë ngek'ua ra nrütrjküji?

Ra ngajaji o ra nzhoküji, ra mezhe k'a d'apa.¹⁸ Jero sö'ö ra mezhejya mar ge dyörü k'a caso ga kjanu, si ri pës'iji k'o xi dyaja skuama ngek'ua ra ngajaji.¹⁹

¿Jeko ra ts'a'a ma ra ngajaji k'e skuama?

Nú Subdirección de Quejas o Denuncia, ra Jyonk'ü ñe k'a nte'e k'a o jizhiji o tsja'a k'o na s'o'o.

¹² Ts'ijña 483, tercer nreb'ezhe del CEEM.

¹³ Ts'ijña 53 del Reglamento del PES.

¹⁴ Ts'ijña 56, nreb'ezhe jñi'i ñe nziyo kja Reglamento del PES.

¹⁵ Ts'ijña 58 del Reglamento del PES.

¹⁶ Ts'ijña 436, nrejña I y II del CEEM.

¹⁷ Ts'ijña 436, nrejña III del CEEM y 58 kja Reglamento del PES.

¹⁸ Ts'ijña 483, nreb'ezhe na ñanto kja CEEM.

¹⁹ Tesis XLI/2009. Jango re mapjü o re denuanciabo. K'e pa'a k'o ra ngâjâji o dya ra säjäji ye skuama pjürü ra mbezheji nreze ma a gi kâjâ nrenxe k'e skuama k'e toridá ngeje a si sö'ö ra mamaji jeko ra ts'a'a. <https://www.te.gob.mx/ius2021/#/XLI-2009>.

¿Jeko ra ts'a'a ma ra mbäd'äji k'a in skuamago?

Ra köxanteji zakü k'o dyëch'a ora, jero nuja ra mamaji ko na skuma jango ri jus'ü.²⁰

¿Ra mats'ego nukja audiencia?

Sö'ö ra möts'ëji nukja aundienci, o ra nräjäji k'a na nte'e k'a ra pätrjäji, k'a ra jizhi ye skuama k'a ra mama ra pätrjä k'a nte'e, ante ke ra mbürü k'a audiencia.²¹

Mbeñe k'a sö'ö re jizhi k'a na skuama ma re mama dya sö'ö re majnu.

¿Jeko ra ts'a'a ma dya ra mago o dya ra ma'a k'a nte'e k'a o tsjako na s'ö'ö?

Ra tsjaji k'a audiencia zo dya ro ma'a k'a na nte'e k'a matr'üjjnu.²² Ma ra zätr'ä k'a na nte'e ma a mbürü k'a audiencia, sö'ö ra ngich'i ra dyärä, jero ma a rge nguarü dyakja ra sö'ö ra ts'a'a.²³

¿Jeko ts'a'a nukja audiencia?

Ma re ñe'e re majnu:

- Nukja audiencia ra dyak'üji sjetsi re ña'a k'o jñite minuto ngek'ua re mama zakü nrenxe k'o o ts'a'añe re mama k'e prueba k'o jizhi k'o gi mama.²⁴
- Ximi ra unüji sjetsi k'o jñite minuto k'a nte'e k'a mamaji pës'i un s'okü, ngek'ua ra jizhi ko skuama o ra nrürü k'o ra dyönüji ñe ra jizhi prueba.²⁵
- Ne guarü nú Subdirección de Quejas y Denuncias ra säjä ñe ra nejme nrenxe k'e skuama k'o jizhiji, k'a ra mama jango ga kjajyo.²⁶
- A ro dyak'üji sjetsi k'a reña'a ñe k'a nte'e k'a ra mamaji pës'i nú s'okü o nuk'a nte'e k'a pätrjä ngek'ua ra mama k'a jizhi k'a in jña'a k'a ne nguarü ko na skuama o jiya k'a ra ña'a k'o dyëch'a tsich'a minuto.²⁷
- Ma ra nguarü k'a audiencia, nú Secretaría Ejecutiva ra mbenpe nú TEEM nrenxe nú expediente k'o o ts'a'a ko na informe nú ri kis'i nrenxe k'o o ts'a'a (b'ëpji o tsjaji)²⁸, k'o o ts'a'a ñe k'e prueba.²⁹

²⁰. Ts'ijña 483, nreb'ezhe ñanto del CEEM.

²¹. Ts'ijña 60 del Reglamento del PES.

²². Ts'ijña 59, nreb'ezhe otr'ü del Reglamento del PES.

²³. Ts'ijña 59, nrejña V del Reglamento del PES.

²⁴. Ts'ijña 59, nrejña I del Reglamento del PES.

²⁵. Ts'ijña 59, nrejña II del Reglamento del PES.

²⁶. Ts'ijña 59, nrejña III del Reglamento del PES.

²⁷. Ts'ijña 59, nrejña IV del Reglamento del PES..

²⁸. Ts'ijña 61 del Reglamento del PES.

²⁹. Ts'ijña 485, segundo nreb'ezhe del CEEM.

- Nú Subdirección ra xits'i k'o re tsja'a nzi ga na d'es'e k'a re tsjogü ñe ma a pünxtrjo in müb'ü.
- Ma a ri sö'ö nrenxe k'a expediente, nú Magistratura, ra dyüs'ü k'a proyecto k'a mama jango rga ngejmeji, ko k'o dyaja Magistratura³⁰ ñe ra mama k'o ra ts'a'a (joküji).³¹

¿Jango rga köxanteji k'o ra ts'a'a nukja procedimiento?

K'a otr'ü k'öxanteñe k'o ra mama k'a Subdirección de Quejas ñe Denuncias ra tsjats'ejik'o. K'o dyaja ra tsjaji nukja in mboxoñi k'a IEEM.³²

K'a ra dyätr'b'ä k'a na k'öxante na nte'e ra nu'u k'a in nzumü b'üb'ü jango ga jñus'ü nukja skuama ñe ranzhotü k'a nte'e k'a jus'ü in chju'ü o k'o o mamaji ra unü k'a skuama.³³

Ma dya rga jo'o in chju'ü nú menzumü k'a nte'e ra mamaji nukja estrado.³⁴

Ye célula yo ne köxantejii:

- Jñiñi, ora ñe pa'a.
- K'o mama jango ga kja'a k'a skuama k'a pa sogüji.
- In chju'ü ñe in credencial k'a nte'e k'a recibido ñe jeko nkjabi k'a nte'e k'a pa jod'üji.
- In nzumü.
- Ma rge jyod'ü, na skuama k'a jusb'üji razón, jango kis'i k'o mama k'a skuama k'a pa'a a mbo'o, in chju'ü ñe in sjönü k'a nte'e k'a pa sogü k'a skuama.³⁵

Ximi sö'ö ra ngös'üjizeje k'a na nte'e, ra ma'a k'a nte'e k'a ra ngös'üji o nuk'o mbara nú Subdirección de Quejas y Denuncias. Ra jizhi na skuama credencial k'a mama joko ngeje k'a nte'e, k'a ra pëch'iji k'a expediente ñe k'a razón.³⁶

Zo ro dyüs'üji kja skuama ye k'öxante, ma me ne jyod'ü k'a r ama dyäräji, köxanteji kja correo electrónico. Ma ngeje ngeje k'öxante k'o me na su'u o k'a pjörüji ra köxanteji k'a rge zätr'ä zakü.³⁷

³⁰. Ts'ijña 485, nreb'ezhe na nziyo, nrejña IV del CEEM.

³¹. Ts'ijña 485, nreb'ezhe na nziyo, nrejña V del CEEM.

³². Ts'ijña 9 del Reglamento del PES.

³³. Ts'ijña 10, nrejña I kja Reglamento del PES.

³⁴. Ts'ijña 10, nrejña IV kja Reglamento del PES.

³⁵. Ts'ijña 10, nreb'ezhe nziyo kja Reglamento del PES.

³⁶. Ts'ijña 10, nreb'ezhe ts'ich'a kja Reglamento del PES.

³⁷. Ts'ijña 10, nreb'ezhe jñinzho kja Reglamento del PES.

8.1 Jango rga mbörüji ñe rga ts'as'üji

Ra mbök'üji ñe ra ts'ab'üji k'o na s'o'o k'o sö'ö ra tsjak'üji k'o dya ne jyod'ü. Ngek'ua b'üb'ü k'o yeke jango rga tsjajjyo:

	Jango rga mbönguenraji	Jango rga ts'as'üji k'o me na su'u
¿Jeko ne'e ra mamajyo?	Pjötr'üji in nzeroji ñe k'as'üji k'a ra tsjak'üji k'o na s'o'o ma jeko b'ëxtrjo ra ts'a'a.	Kös'üji pa'a k'o be mamaji rgo ts'a'a ngek'ua na jo'o rge sö'ö.
¿Ja ngedyak'o?	● Dya ra jyezji ra nräk'ä. ● Ra ts'as'üji k'a ra nräk'ä ma d'atrjo nzumü k'a gi b'üb'übi k'a nte'e k'a o tsjak'ü k'o na s'o'o. ● Dya ra jyeziji k'a ra pits'i o ra molestabots'ü, ñe ye nte'e yo gi pëpjigeji, pjamilia, yo gi joji ñe yo dyaja nte'e. ● Ra nränk'äji e policia o nte'e k'o ra mbök'ü. ● K'a ra nrunk'ü. ● Tr'opjü k'a rge jyonk'ü, rge nzhod'ü, k'a rge ñonü, k'a rge mapjü k'a ra nrunk'ü k'o gi pës'i kja in nzumü o rge tsja'a yo in skuama. ● Ra jyonk'üji jange re mimi. ● Ra ngös'üji k'a nrägxofi ma nú nte'e k'a o tsjak'ü k'o na s'o'o pëpi nú nraarkate a b'onro. ● K'o xi dyaja k'o rge mbök'üji mar ge jyod'ü.	● Ra ngüs'üji k'o mama k'o na s'o'o mbara nuts'k'e. ● Ra dyoküji ye spoto yo pjongüji kja radio ñe kja T.V. ● Ra ngüs'üji yo o jizhiji kja redes sociales yo kjak'u na s'o'o.
	Dya nrenxe yo k'as'ü k'o na s'o'o toka rta tsja'a nú IEEM, jero ra pjöxk'üjme ra täk'äjme ko ye arkate yo sö'ö ra mböxk'ü.	

Joko o dyätr'ä: Ro ätr'äzeje, 2023

8.2 Jango ga kja'a k'a skuama k'a otr'ü ne mbürüji

Pjongü sjäkä nú código QR ngek'ua re sjöb'ü na pjormato k'a ra otr'ü rge mbürü ra dyüs'üji kja procedimiento k'a wëñch'i nú VPG:

Nujnu re chötr'ü na liga ngek'ua sö'ö ri jñanra k'a skuama k'a ra mböxk'ü re nichì. Mbeñe k'a nú Unidad de Género b'üb'ü ngek'ua ra mböxk'ü, ra xits'i ñe ra jits'i.

9. Jango ra tsjaji k'o ra ts'a'a nukja Contraloría General

Nú m'ëpjijna kjaji ngextrjo ma ngeje na nte'e k'a pëpji kja electoral IEEM k'a o tsja'a k'o na s'o'o.

A Ts'ib'onro ye nzhixu ñe ye b'ëzo yo pëpi nú nraarkate sö'ö ra tsjai k'o na s'o'o k'a xipjiji abuso de funciones.³⁸ Ma ga kjanu, k'a Contraloría General ngeje k'a ra mbëzhi arkate k'a ra jyod'ü ñe ra tsja'a nrenxe k'e skuama k'o sö'ö ra tsja'a, ko k'a ra wëñch'iji ma o tsja'a k'o na s'o'o.

Ye chu'ü dya ngejyo rge tsjotr'üge ma gi ne'e re participabo kja política. Ma re tsjage k'o gi pës'i Derecho político electoral ra tsjaji na jo'o nú dya ra mimi e chu'ü. Nukja IEEM ri pjös'üjme k'a ye nte'e yo me Ts'ib'onro ra sö'ö ra tsjajik'o.

³⁸ Ts'ijña 58 kja ne Ley de Responsabilidades Administrativas del Estado de México y Municipios.

Ye jña'a yo tr'ogü

CEEM:	Código Electoral del Estado de México.
IEEM:	Instituto Electoral del Estado de México.
INE:	Instituto Nacional Electoral.
JDC:	Juicio para la Protección de los Derechos político-electorales de la Ciudadanía.
PES:	Procedimiento Especial Sancionador.
Reglamento del PES:	Reglamento para la Sustentación de los Procedimientos Sancionadores del Instituto Electoral del Estado de México.
TEEM:	Tribunal Electoral del Estado de México.
Unidad de Género:	Unidad para la Coordinación de los Trabajos de Igualdad de Género y Erradicación de la Violencia Política contra las Mujeres en Razón de Género.
VPG:	Violencia Política contra las Mujeres en Razón de Género.

Jango o dyod'üji

Código Electoral del Estado de México. Decreto Número 248 de 2023. [Archivo PDF]. 28 de junio de 2014 (México). <https://legislacion.edomex.gob.mx/sites/legislacion.edomex.gob.mx/files/files/pdf/cod/vig/codvig005.pdf>

Trjurü k'a ne joküji ñe jus'üji jña'a k'o xi mama ne Ley General de Acceso de las Mujeres a una Vida Libre de Violencia, kja ne Ley General de Instituciones y Procedimientos Electorales, kja ne Ley General del Sistema de Medios de Impugnación en Materia Electoral, kja ne Ley General de Partidos Políticos, kja ne Ley General en Materia de Delitos Electorales, de la Ley Orgánica de la Fiscalía General de la República, de la Ley Orgánica del Poder Judicial de la Federación ñe kja ne Ley General de Responsabilidades Administrativas. 13 de abril de 2020. Diario Oficial de la Federación. https://www.dof.gob.mx/nota_detalle.php?codigo=5591565&fecha=13/04/2020#gsc.tab=0

Trjurü 187 ko nuk'a ne joküji ñe jus'üji k'o xi nre'e jña'a k'o ra tsjaji kja ne Ley de Acceso de las Mujeres a una Vida Libre de Violencia del Estado de México, del Código Electoral del Estado de México, de la Ley de la Fiscalía General de Justicia del Estado de México, y de la Ley de Responsabilidades Administrativas del Estado de México y Municipios, en materia de violencia política y paridad de género [Archivo PDF]. 24 de septiembre de 2020. Periódico Oficial "Gaceta de Gobierno" del Gobierno del Estado Libre y Soberano de México. <https://legislacion.edomex.gob.mx/sites/legislacion.edomex.gob.mx/files/files/pdf/gct/2020/sep243.pdf>

Instituto Electoral del Estado de México (2022). Acuerdo IEEM/CG/46/2022 Por el que se aprueba el Manual de Organización del Instituto Electoral del Estado de México. [Archivo PDF]. 5 de octubre de 2022. <https://www.ieem.org.mx/organizacion/descargas/manual.pdf>

Instituto Electoral del Estado de México (2022). Acuerdo IEEM/CG/48/2022 Por el que se aprueba el Reglamento para la Sustanciación de los Procedimientos Sancionadores del Instituto Electoral del Estado de México. [Archivo PDF]. 5 de octubre de 2022. https://www.ieem.org.mx/NORMATIVIDAD/docs/normas_ieem/reglamentos/REGLA_SUSTAN_PROC_SANC_IEEM_5OCT2022.pdf

Instituto Nacional Electoral (2020). Jñā'a k'a jumūji ye Lineamientos ngek'ua ra jmurūji, ra pēpjiji, ra jñus'ūji k'o a pörü ñe ra mbēs'iji k'a Registro Nacional de Personas Sancionadas kja Materia de Violencia Política contra las Mujeres en Razón de Género, jango gua mama k'a Sala Superior k'a Tribunal Electoral del Poder Judicial de la Federación en el expediente SUP-REC-91/2020 y acumulado. <https://repositoriodocumental.ine.mx/xmlui/bitstream/handle/123456789/114523/CGex202009-04-ap-10-a.pdf>

Instituto Nacional Electoral (2023). Acuerdo INE/CIGYND/002/2023 Ngek'ua ga kjanu mamaji na kjuana rge xōtrjpūji nú Protocolo Modelo mbara ye Organismos Públicos Locales Electorales para la Atención de Primer Contacto a Víctimas y la Identificación de Factores de Riesgo en los Casos de Violencia Política contra las Mujeres en Razón de Género. <https://repositoriodocumental.ine.mx/xmlui/bitstream/handle/123456789/152904/cigynd-2se-230823-p2-1.pdf>

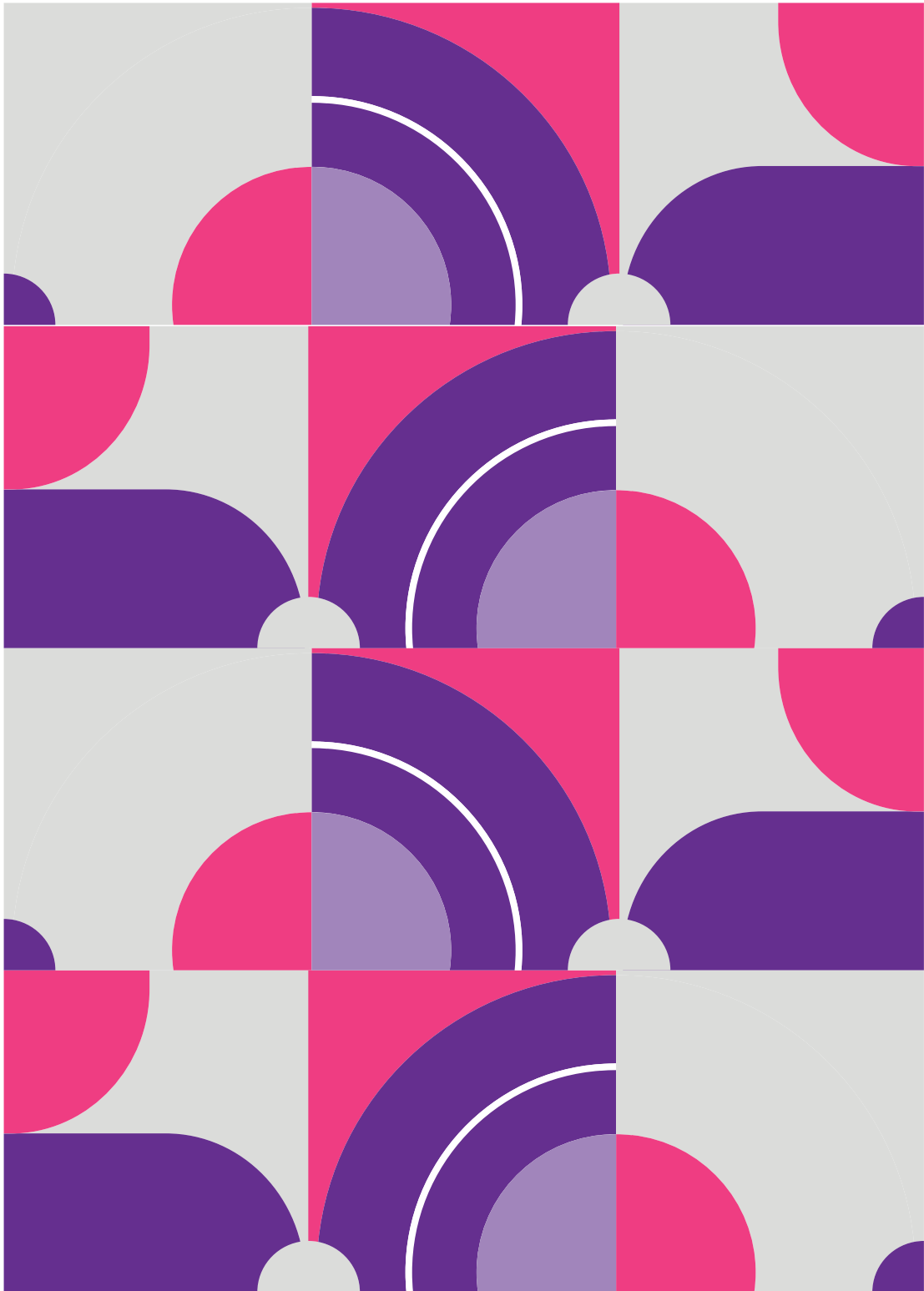
Ley de Acceso de las Mujeres a una Vida Libre de Violencia en el Estado de México [Archivo PDF]. 26 ne zana mayo de 2023. Periódico Oficial “Gaceta del Gobierno”, del Gobierno del Estado Libre y Soberano de México. <https://legislacion.edomex.gob.mx/sites/legislacion.edomex.gob.mx/files/files/pdf/ley/vig/leyvig139.pdf>

Ley de Responsabilidades Administrativas del Estado de México y Municipios. [Archivo PDF]. 24 ne zana septiembre de 2023. Diario Oficial de la Federación. <https://legislacion.edomex.gob.mx/sites/legislacion.edomex.gob.mx/files/files/pdf/ley/vig/leyvig241.pdf>

Observatorio de Participación Política de las Mujeres en el Estado de México (2021). [Archivo PDF] Protocolo para la Prevención y Atención de la Violencia Política contra las Mujeres en Razón de Género en el Estado de México. Noviembre de 2021. https://www.ieem.org.mx/observatorio_2017/downloads/protocolos/Protocolo_actualizado_2021.pdf

Tribunal Electoral del Poder Judicial de la Federación. (2009). Tesis XLI/2009. QUEJA O DENUNCIA. EL PLAZO PARA SU ADMISIÓN O DESECHAMIENTO SE DEBE COMPUTAR A PARTIR DE QUE LA AUTORIDAD TENGA LOS ELEMENTOS PARA RESOLVER. Gaceta de Jurisprudencia y Tesis en materia electoral, Tribunal Electoral del Poder Judicial de la Federación, Año 3, Número 5, 2010, páginas 66 y 67. <https://www.te.gob.mx/ius2021/#/XLI-2009>

N'ëpi jango rga ts'as'üji ñe ra dyätäji ye chu'u yo kja püji kja política ye nzhixu pork'a nzhixuji kja Instituto Electoral del Estado de México.

N'ëpi jango rga ts'as'üji ñe ra dyätäji ye chu'u yo kja püji kja política ye nzhixu pork'a nzhixuji kja Instituto Electoral del Estado de México.

**CENTRO DE ATENCIÓN
POR VIOLENCIA POLÍTICA CONTRA
LAS MUJERES EN RAZÓN DE GÉNERO**

Ma nukja IEEM dya o tendibots'üji na jo'o, sö'ö re penkejme in jña'a nujua.
(K'o re xitsijme dyk'o ra mbârâk'o).

 722 275 73 01

 722 510 51 74

